

**ÚTMUTATÓ SZAKMAI GYAKORLATOKHOZ TANÍTÓ SZAKOS HALLGATÓK,
ISKOLAI SZAKVEZETŐK, GYAKORLATVEZETŐ OKTATÓK SZÁMÁRA**

Szakmai gyakorlat 4 (Pedagógiai megfigyelés - Fókuszban a tanítás-mikrotanítás)
(THE_00374N/L_3_G, 3 kredit, gyakorlati jegy/Szakmai gyakorlat 4.

4. félév. Felelős oktató: Dr. Podlovics Éva Livia, Tokaj-Hegyalja Egyetem

TANÍTÓ SZAK SZAKMAI GYAKORLATA			
<i>Tantárgy</i>	<i>Félév</i>	<i>Kredit</i>	<i>Számonkérés</i>
Pedagógiai megfigyelés - Fókuszban a tanítás – mikrotanítás/Szakmai gyakorlat 4	4 (45 ó)	3	gyj

- Szakmai gyakorlat 4 (Pedagógiai megfigyelés - Fókuszban a tanítás – mikrotanítás)
(THE_00374N_3_G) NAPPAISOKNAK
- 40 óra csoportos hospitálás és mikrotanítás párban
  - 2*5 óra csoportos hospitálás mindkét intézményben, első alkalommal;
  - 2*15 óra csoportos és páros/mikrotanítási gyakorlat a két intézményben. Fókuszban a magyar (olvasás- és írástanítás) és a matematika.
  - 1*5 óra egyéni felkészülés

Keddi napokon – Neptun szerint

- Szakmai gyakorlat 4 (Pedagógiai megfigyelés – Fókuszban a tanítás – mikrotanítás)
(THE_00374N_3_G) LEVELEZŐSÖKNEK
  - 15 óra a félévben, 3 alkalommal a táblázati beosztás szerint:

15 óra mikrotanítás/megbeszélés. Fókuszban a magyar (olvasás- és írástanítás) és a matematika. Minden hallgató legalább egy magyar és egy matematikaórát tanít (páros munkában).

Matematikát oktató pedagógusok:

- II. Rákóczi: Ladomérszkyné Vendriczky Zsuzsanna, -
- Kisrefi: Vaskóné Szabó Ágnes
  - o létszám:

Szakmai gyakorlat 4. (Pedagógiai megfigyelés - Fókuszban a tanítás-mikrotanítás) (THE_00374N/L_3_G, 3 kredit, gyakorlati jegy/Szakmai gyakorlat	Kreditértéke: 3
--	------------------------

A tantárgy besorolása : kötelező
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹² : 100 % gyakorlat (kredit%)
A tanóra ¹ típusa: gyak. és óraszám: 45 az adott félévben. <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:</i> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők² (ha vannak) : megfigyelés
A számonkérés módja: gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok³ (ha vannak) : hospitálási napló, óravázlat, önreflexió
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4.
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : Szakmai gyakorlat 3.

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
<p>A tantárgy célja: A gyakorlat járuljon hozzá olyan jártasságok, készségek, képességek megalapozásához, melyek birtokában a hallgatók alkalmassá válnak az elméleti és a gyakorlati megfigyeléseik komplexitásának és összefüggésének szemlélésére, értelmezésére, valamint tantárgypedagógiai ismereteik tudatos gyakorlati alkalmazására a napi oktató-nevelő munkában, készítse fel a hallgatókat a magyar (olvasás- és írástanítás) és matematika tárgyak tanítására, erősítse a pálya iránti elkötelezettséget, alapozza meg az oktató-nevelő munka gyakorlatához szükséges tudatos tanítói munkát. A hallgatók szerezzenek tapasztalatokat a tanítási óratervezése, szervezése, megvalósítása, és a korszerű tanulásirányítás, a tanulók differenciált fejlesztése, valamint a tanulók teljesítményének diagnosztizálása és értékelése vonatkozásában. Szerezzenek jártasságot mindazon tevékenységek felismerésében, amelyek a tartalmilag és módszertanilag komplex, a teljes tanítói tevékenységet átfogó feladatrendszer megvalósítására teszik a későbbiekben alkalmassá. A gyakorlati képzés során váljanak képessé a tantervek, programok, tankönyvek, taneszközök, módszerek vonatkozásában korszerű szakmailag is hozzáértő, értékelő-elemző szemléletmódra.</p> <p>A tantárgy tartalma (nappalis képzésben)</p>

¹ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

² pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Pedagógiai megfigyelés: A hallgató gyakorlatvezető vagy egyetemi oktató irányításával a gyakorló iskolában órarendbe illesztett **heti 2 órában** előkészítő, szak- és megbeszélő órán aktívan vesz részt, felkészül páros óratartására. A hallgató gyakorlatvezető tanára közismereti és készségtárgyak tanóráit figyeli elsősorban általános pedagógiai, pszichológiai és – lehetőség szerint - szak módszertani szempontból. A következő tématerületek köré csoportosítható a kurzus:

- A tanulói személyiség fejlesztése.
- Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése.
- A pedagógiai folyamat terve.
- A szaktudományi tudás felhasználásával a tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztése.
- Az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák hatékony fejlesztése.
- A tanulási folyamat szervezése, irányítása.
- A pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazása.
- Szakmai együttműködés és kommunikáció.
- Szakmai fejlődésben elkötelezettség, önművelés

Mikrotanítás: A hallgató a gyakorlat során a gyakorló iskolában hospitál és mikrotanítást végez (lehetőség szerint a tanítási gyakorlat során aktuális tantárgyak tantárgypedagógia/szak módszertani kurzusáért felelős egyetemi oktató jelenlétében).

- A hallgató gyakorlatvezető irányításával a gyakorló iskolában órarendbe illesztett **heti 3 órában** végzi gyakorlatát, előkészítő, szak- és megbeszélő órán aktívan vesz részt.
- A hallgató gyakorlatvezető tanára, valamint csoporttársai óráit hospitálja, illetve a félév során mikrotanítást végez a csoport előtt.
- A hallgató tapasztalatairól önreflexiót ír 1-2 oldal terjedelemben.

Az oktatás tartalma és tervezett ütemezése:

- a látott tanóra/foglalkozás összevetése a tanult didaktikai szempontokkal: az óra célja és tartalma, az óra felépítése és szervezése, az órán alkalmazott módszerek, a tanulók munkája és magatartása, a nevelő munkája, egyénisége, magatartása, az óra eredményessége, a motiváció módjai, tanulásirányítási formák.

Levelezős képzésben a tárgy célja, tartalma és beszámolója is teljesen egyező. (a kivitelezés részletei a csoportnak küldött egyéb Neptun-üzenetekkel történik.)

A kurzus teljesítésének a feltételei (levelezősöknek is!)

1. Aktív részvétel az iskolai gyakorlaton – hiányzás esetén a pótlás önálló szervezése (oktatói értesítéssel), elvégzése kötelező!
2. Jegyzőkönyvek írása (min. 10!) – leadás/feltöltés a szorgalmi időszak vége előtt egy héttel az e-learningben. Levelezősöknél ha nincs meg a 10 jegyzőkönyv, akkor pluszban egy választható műveltségterület önálló, nem plagiarizált feldolgozása szükséges. Feltöltés az e-learning-ben.
3. Mikrotanítási óratervek, önreflexiók elkészítése – leadás/feltöltés a szorgalmi időszak vége előtt egy héttel!

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

- NAT 2020, a Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete
- Kernya Róza (szerk.) 2008. Az anyanyelvi nevelés módszerei. Általános iskola 1-4. osztály. Trezor Könyv- és Lapkiadó Bt. Bp.
- Wiersumné Gyöngyösi Erika, Ládiné Szabó Tünde Julianna /szerk./ (2018): Alsós tanítói kézikönyv a matematika tantárgy tanításához. Líceum Kiadó, Eger.
- Falus Iván (2007). Didaktika. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN: 9789631952964

Ajánlott irodalom:

- Wiersumné Gyöngyösi Erika, Geda Gábor, Hollóné Bódi Katalin, Hoffmann Miklós, Szávin Márk, Sarlós Erzsébet, Oláhné Téglási Ilona, Troll Ede Mátyás, Sitkuné Görömbei Cecília, Kovács Zoltán, Dobróné Tóth Márta, Tóthné Szük Erzsébet, Eisner Tímea, Bagota Mónika, Pintér Klára, Róka Sándor (2018): A Logikaalapú alprogram módszertani eszköztára. Líceum Kiadó, Eger.
- Habók Anita (2024): Oktatási módszerek alkalmazása a tanításban, **ISBN: 978 963 664 043 9**, **DOI: [10.1556/9789636640439](https://doi.org/10.1556/9789636640439)**

a) tudása

- Megismeri óra felépítését, a pedagógus nevelési és oktatási koncepciójának főbb jellemzőit, didaktikai tudatosságát.
- tudományos elméleteket, az első hat iskolaévnél a személyiség formálódásában és az élethosszig tartó tanulásra való felkészítésben betöltött szerepét.
- Rendelkezik 6-12 éves gyerekek, gyermekcsoportok és környezetük megismerésére, az őket érintő társadalmi folyamatok értelmezésére vonatkozó elméleti és módszertani tudással.
- Ismeri a tanulás támogatásának, a kulcskompetenciák megalapozásának, kibontakoztatásának tudományos és szakmódszertani alapjait, az első hat iskolaévben alkalmazható korszerű módszereket, eszközöket.
- Ismeri a 6-12 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztését célzó iskolai tevékenységek és pedagógiai eljárások elméleti hátterét és gyakorlati alkalmazását.

b) képességei

- Képes az óra didaktikai megfigyelésére, elemzésére.
- A nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat, tartalmakat képes a 6-12 éves gyerekek személyiségére, szociokulturális környezetének főbb jellemzőire tekintettel, differenciáltan tervezni.
- Épít a 6-12 éves gyerekek előzetes tapasztalataira, cselekvő részvételére, kreativitására, a közös munkát szakszerűen irányítja, elemzi és értékeli.
- Képes közösségi értékek közvetítésére, a gyermekközösség alakítására.
- A gyerekek családjával kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatot alakít ki, szakszerűen, közérthetően és hitelesen kommunikál, képes a nevelést érintő kérdésekben a családokat támogatni.
- Együttműködik a nevelési folyamat többi szereplőjével, képes elgondolásait előadni és megvitatni, eredményeit, javaslatait szóban és írásban hitelesen és szakszerűen közreadni.
- Képes a tanítói munkára irányadó szakmai, etikai és jogi szabályozókhoz munkája során igazodni, a szabályozók változtatásához javaslatokat előterjeszteni.

- Tevékenységére szakszerűen reflektál.

c) attitűdje

- Kialakul a tanítás iránt a pozitív beállítódása.
- Tevékenységét a 6-12 éves gyerekek fejlődésének támogatása iránti elkötelezettség irányítja.
- Elkötelezett a 6-12 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztése iránt.
- Tevékenysége során inkluzív, befogadó szemléletet képvisel, törekszik a családok kulturális hagyományainak tiszteletben tartására.
- Tanítói tevékenysége minden területén elkötelezett a különböző szociokulturális környezetből érkező, a sajátos nevelési igényű, illetve a fogyatékos gyerekek közösségbe történő beilleszkedésének támogatása iránt.
- Igényli az önreflexiót, a nevelési folyamat és saját tevékenysége több szempontú elemzését, értékelését.

d) autonómiája és felelőssége

- A hatáskörébe tartozó területeken felelősséget vállal a rájuk bízott 6-12 éves gyerekek fejlődéséért, kulcskompetenciáik hatékony megalapozásáért, kibontakoztatásáért.
- Hatáskörében felelősséget vállal a 6-12 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztéséért.
- Munkájával összefüggő pedagógiai kérdésekben – a jogszabályok és az intézményi keretek között – önállóan dönt.
- Felelősséggel vesz részt intézményében a harmonikus, támogató légkör kialakításában.
- Hivatása művelése körében felelősséget vállal a társadalmi kohézió erősítéséért.
- A hatáskörébe tartozó területeken felelősséget vállal a kulturális hagyományok ápolásáért, a kultúrák közötti megértés és kommunikáció elősegítéséért.

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) *(név, beosztás, tud. fokozat)*: **Dr. Podlovics Éva Livia, PhD**

A kurzus teljesítésének feltételei (a megfigyeléshez kapcsolódóan)

1. Általános szabályok:

- A gyakorlatokon kötelező a megjelenés az előkészítő órán közölt időpontoknak megfelelően.
- A jelenlétet a felelős gyakorlatvezető/egyetemi oktató ellenőrzi.
- Megfigyeléseiben, megfigyeléseinek rögzítésében segítséget ad az alábbi megfigyelési jegyzőkönyv minta. (min. 10 db leadása kötelező!)
- Igazolatlan mulasztás a gyakorlatból történő kizárást eredményez.
- Késés esetén csak a következő iskolai időegységen (órán, foglalkozáson) vehet részt.
- A gyakorlat pótlására (igazolt hiányzás esetén) szervezeten, az oktatók közreműködésével kerül sor, egy alkalommal.

A tantárgy elvégzésének általános szabályai (a mikrotanításhoz kapcsolódóan):

- A gyakorlatokon kötelező a megjelenés az előkészítő órán közölt időpontoknak megfelelően.
- A jelenlétet a felelős gyakorlatvezető/egyetemi oktató ellenőrzi.
- A mikrotanításhoz a hallgató párjával óratervet készít az általános iskolai mentor támogatásával. /s hospitálásról az órát tartó 2 oldal terjedelemben, melyet pontozott óratervével együtt a félév végén az egyetemi oktatója számára lead. (Szempontokat ld összefoglalva később, *A tanóra megfigyelés szempontjai alatt*).
- Az órán résztvevő többi hallgató a tanóráról megfigyelési jegyzőkönyvet készít.
- Pótlás nélküli igazolatlan mulasztás a gyakorlatból történő kizárást eredményez.
- Késés esetén csak a következő iskolai időegységben (órán, foglalkozáson) vehet részt.
- A gyakorlat pótlására szervezeten, az oktatók tudomásával kerül sor egy alkalommal.
- Amennyiben a hallgató nem teljesíti a kurzus követelményeit, nem veheti fel a következő félévben a rá épülő kurzust.
- A gyakorlaton a hallgató megjelenése, öltözködése, viselkedése feleljen meg az intézmények házirendjének.
- A levelezős hallgatók kötelezettségei mindenben megegyeznek a nappali tagozatos hallgatókéval.

Szempontok a tanóra önmegfigyeléséhez, reflexiójához:

A tanóra megfigyelés szempontjai a **Tanító – Tanítja – a Tanulót** folyamat mentén értelmezhetők, s a tanóra tartalmán, az alkalmazott módszereken kívül (= szakmai **tanítási** tevékenység), **tanító** személyiségét, s a **tanuló**kra kifejtett hatásokat foglalja magában.

Javasolt szempontok a reflexió készítéséhez:

- 1, **Az óra tartalma és feladata:** az óra anyaga és helye a tanítás-tanulás folyamatában; a feladatok megfelelése (mennyiség, minőség, elrendezés) a tantervi követelmények tükrében; a feladatok megfelelése a kitűzött oktatási-nevelési feladat tükrében.
- 2, **Az órán alkalmazott módszerek, eszközök és munkaformák:** a módszerek és feladatok megfelelése a tanulók fejlettségi szintjének; az alkalmazott munkaeszközök megfelelő

használata; a frontális/csoportos/egyéni munka hatékonyságot, differenciálást segítő alkalmazásának kérdése

3, A tanító munkája és személyisége: a tervező munka milyensége (önálló, átgondolt, színvonalas, szakszerű); a tanító beszéde (pl., intenzitás, ritmus, szókincs, kérdezőskultúra); a tanító óravezetésének (határozott, hangulatos, érdekes, irányító, segítő, felügyelő), visszacsatolásainak (differenciáltak, előremutatóak, informatívak), szervező munkájának (időbeosztás) milyensége. Ezen kívül magatartásának (közvetlen, türelmes, játékos, változatos) és felkészültségének jellemzői.

4, A tanulók tevékenysége és tanulása: a tanóra hatására a tanulóban megjelent-e az érdeklődés, az aktivitás, az önálló tevékenységre, véleményalkotásra való készség; s a tanulását elősegítő hatásként az új tapasztalatszerzés, a képességek fejlesztése, s az érzelmi, akarat és magatartásbeli tulajdonságok pozitív irányú változása.

5, Összefoglaló értékelés: a tanítási óra hatása a tanuló személyiségfejlődésére, tapasztalatok, javaslatok.

A Sárospataki II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola csengetési rendje:

ÉRKEZÉS 7.45-RE!!!

1. óra 8.00-8.45

2. óra 9.00-9.45

3. óra 10.00-10.45

4. óra 10.55-11.40

5. óra 11.50-12.35

6. óra 12.40-13.25

7. óra 13.45-14.30

8. óra 14.30-15.15

9. óra 15.15-16.00

A Sárospataki Református Kollégium Általános Iskolája csengetési rendje:

Csengetési rend

	Hétfő	Kedd – Péntek
Hétkezdő	08:00-08:30	07:50-07:55
Áhítat		
1. óra	08:45-09:25	07:55-08:40
2. óra	09:40-10:20	08:50-09:35
3. óra	10:30-11:10	09:50-10:35
4. óra	11:20-12:00	10:45-11:30
5. óra	12:10-12:50	11:40-12:25
6. óra	13:00-13:40	12:35-13:20
7. óra	13:45-14:25	13:25-14:10
8. óra	14:55-15:35	14:30-15:10
9. óra		15:15-15:55